

**KDY KONČÍ
MINULOST?**

LUCY KIRKWOODOVÁ

NEBESA

REŽIE
PŘEKLAD
DRAMATURGIE
SCÉNA A KOSTÝMY
HUDBA

MARIÁN AMSLER
PAVEL DOMINIK
KRISTINA ŽANTOVSKÁ
EVA ZEZULA
KATARZIA

OBSAZENÍ

OBVINĚNÁ

SALLY POPPYOVÁ, VRAŽEDKYNĚ

KAROLÍNA KNĚŽŮ

POROTA SLOŽENÁ Z V DANÝCH ŽEN

ELIZABETH (LIZZY) LUKEOVÁ

JUDITH BREWEROVÁ

CHARLOTTA CARYOVÁ

KITTY GIVENSOVÁ

HELEN LUDLOWOVÁ

MARY MIDDLETONOVÁ

EMMA JENKINSOVÁ

ANN LAVENDEROVÁ

PEG CARTEROVÁ

SÁRA HOLLISOVÁ

HANNAH RUSTEDOVÁ

SÁRA SMITHOVÁ

PETRA TENOROVÁ

EVELLYN PACOLÁKOVÁ

EVA SALZMANNOVÁ

RENÁTA MATĚJÍČKOVÁ

NINA HORÁKOVÁ

DIANA TONIKOVÁ

GABRIELA MÍČOVÁ

LUCIE DUCHÁČKOVÁ

JESSICA BECHYŇOVÁ

OLESIA USATA

LUCIA SCHUBERT

ZUZANA HYKYŠOVÁ

A TAKÉ

COOMBES, SOUDNÍ SLUHA

FREDERICK POPPY, MANŽEL

WILLIS, LÉKAŘ

SOUDCE

TOMÁŠ WEISSER

TOMÁŠ MILOSTNÝ

TOMÁŠ MILOSTNÝ

TOMÁŠ MILOSTNÝ

Šéf výpravy Adam Pitra. Manažer provozu Zbyněk Simčíšín. Zvuk Ladislav Chalupa, Michal Kazda a Stanislav Pecháč. Světla pod vedením Kryštofa Pokorného. Technika pod vedením jevištního mistra Ivana Jelínka. Rekvizity pod vedením Jany Vojáčkové. Garderoba pod vedením Miloslavy Faltové. Maskérna pod vedením Evy Hruškové. Kostýmy vyrobila krejčovna Městských divadel pražských pod vedením Evy Duškové. Výroba dekorace Pavel Koten – Kotart. Fotograf inscenace Patrik Borecký.

SLOVO REŽISÉRA

V posledních letech jsem měl to štěstí, že jsem mohl pracovat na několika divadelních adaptacích próz významných ženských autorek, jako jsou Charlotte a Emily Brontëovy, Jane Austenová, Luisa May Alcottová, Virginie Woolfová nebo Elena Ferrante. Autorky z různých období a zemí spojuje jeden motiv. Skrze své příběhy a postavy promlouvají o postavení a právech žen v jejich době a jak se toto postavení v průběhu let vyvíjelo. Proč nás tato díla dodnes fascinují? Jsou to příběhy o lásce a hledání manželů? Kéž by to bylo tak jednoduché. Naštěstí není.

Sestry Brontëovy, dcery autoritativního pastora, vyrůstaly bez matky v drsném prostředí anglického venkova 19. století. Američanka Luisa May Alcottová se nikdy neprovdala a ráda o sobě říkala, že je spíš muž. Svou radikální představu o ženské autorce vtiskla do postavy Jo, emancipované ženy, která nechce být jen manželkou nějakého muže. A Virginia Woolfová v esejích *Vlastní pokoj* píše o tom, že aby žena mohla psát, potřebuje právo na vlastní peníze a nemovitost. Ve dvacátých letech 20. století to ještě nebyla samozřejmost, podobně jako volební právo nebo nárok na vzdělání. Elena Ferrante ve své neapolské sérii *Geniální přítelkyně* mapuje přes postavu Eleny Greco, rovněž spisovatelky, druhou polovinu 20. století. Všechny tyto romány jsou plné jak lásky a citů, tak i bolesti, násilí, zneužívání a smrti. Jsou to příběhy o boji žen za rovné postavení a stejná práva.

Nyní jsme si pro inscenaci v divadle ABC vybrali další výraznou dramatickou britského původu, Lucy Kirkwoodovou. *Nebesa* jsou hra už z 21. století, ale děj je zasazený do roku 1759. Tedy ještě předtím, než na faře v Haworthu začaly tajně psát tři sestry Brontëovy a (i když původně publikovaly pod mužskými pseudonymy) dokázaly, že i žena může „promluvit“ a její

hlas něco znamená.

Drama *Nebesa* je také příběhem žen, které jsou vytržené ze stereotypu ubíjejících domácích prací a shromážděny v soudní síni mají jako porota matron rozhodnout o životě, nebo smrti obžalované. Mladé ženy, potenciální matky a zcela určitě vražedkyně, Sally Poppyové.

Ta se jako jediná z jejich společenství vzbouřila opresivnímu systému, kde žena nemá téměř žádná práva. Jedinou možnost, jak se z něj vymanit, ale viděla ve zločinu. Byla to loupežná vražda? Anebo to bylo tázání se Boha po zodpovědnosti a svědomí jako u Raskolnikova v Dostojevského *Zločinu a trestu*?

Kirkwoodová – podobně jako její předchůdkyně – rezignuje na sentiment, nepíše o slabých ženách hledajících štěstí v náručí mužů, ale o ženách, které mají stejně silné ruce a jsou dostatečně chytré, aby si svoji situaci uvědomovaly. Na obranu však často nestačí jen fyzická síla. Pocit podřízenosti je ženám vštěpován po staletí. V *Nebesích* vidíme skupinu žen, které dostanou najednou a nečekaně možnost o něčem rozhodnout, a to rozhodnutí se netýká manžela, rodiny nebo domácích prací. Je to společensky zodpovědné rozhodnutí o životě jedné z nich.

Kirkwoodové hra je vulgární, drsná, plná černého humoru, explicitních scén a fyzických akcí, které jsou možná drsnější, než kdyby je popisoval muž. Ženy mezi sebou nepotřebují hrát hry ani nic předstírat, ukazují se nám obnažené, upřímné, se vši tvrdostí a silou, kterou v sobě mají.

Pro mě jako režiséra je obrovský zážitek pracovat s tolika herečkami najednou, v uzavřené, téměř klaustrofobní situaci. Už čtené zkoušky ukázaly, že o spoustě témat obsažených ve hře se prostě nahlas nemluví, nebo se jim vyhýbáme, protože

JINÉ PERSPEKTIVY

jsou jaksí na hraně. Ale o tom by umění a divadlo mělo být, posouvat hranice a otvírat témata, která nejsou úplně příjemná.

Nebesa bychom mohli nazvat procedurálním dramatem, dramatem ze soudní síně. Nebo je to thriller? Horor? Feministický manifest? Všechny otázky, které hra klade, se k nám obloukem vrací, tak jako ve hře zmiňovaná Halleyova kometa.

Mohlo by se zdát, že žijeme v moderním, liberálním světě, kde jsou práva žen už dávno vyřešená a není se o čem bavit. Ale je to opravdu tak? Celým světem se šíří obrovská vlna radikálního misogynismu, vlivní influenceři radí mladým mužům, jak se chovat k ženám, jak si je podrobit a ukázat jim jejich místo. Toxická maskulinita je jedním z nejdiskutovanějších témat současnosti. Abychom se nějak zorientovali v tomto marasmu, musíme si připomínat i minulé bitvy, o kterých jsme si mysleli, že jsou už vyhrané. To nám může dát sílu a motivaci svádět znovu a znovu zápas o rovnost a stejná práva pro všechny.

Marián Amsler

ROZHOVOR S PŘEKLADATELEM PAVLEM DOMINIKEM NEJEN O *NEBESÍCH* VEDLA KRISTINA ŽANTOVSKÁ

Jak těžké bylo překládat Nebesa?

Měl jsem na jazyku obvyklé „jako všechno ostatní“, jenže tak to vážně není, i když v jádru té lehce odbyté odpovědi je víc pravdy, než se může zdát. Text hry *Nebesa* totiž patří z mnoha důvodů mezi ty nejnáročnější, jaké jsem kdy překládal.

Hlavní postava Sally je velmi nejednoznačná. Máme dost dlouho problém ji vůbec přijmout. Je obviněna právem, o tom není pochyb.

Jistě, ten čin byl strašný. Mně se přesto nezdá, že by byla postavou tak jednoznačně negativní a odpudivou. Když se na její jednání dívám z jiné perspektivy, optikou jejího osobního příběhu, a snažím se nevidět jenom její nečinné přihlížení té hrůze, nedokážu se ubránit jisté empatii, možná i porozumění. Ta žena byla tak umlácená, tak dobitá svým dosavadním životem, že hledá nějaký, vlastně jakýkoli pevný bod, k němuž by se přichýlila, který by jí poskytl pocit bezpečí. Proto Thomas McKay... Není divu, že Sally je potom jako v rauši... Dokonce si říkám, jestli se v některých chvílích nenachází ve stavu snížené vnímavosti, v jakési otupělosti, která ji naprosto ochromuje. Jako by pod náporem emocí přišla o rozum.

Téma hry je velmi ženské, nejen emoce, ale i ženské tělo, specificky těhotenství a jeho projev. To muselo být dost nesnadné překládat.

Strávil jsem poměrně dost času pročitáním textů z historie porodnictví, jednak kvůli inspiraci, jednak z nutnosti opřít se v případě potřeby o výrazy, které odpovídají výrazovému rejstříku postav a aspoň

zhruba době, lépe řečeno naší představě o té době, v případě *Nebes* poslední třetině 18. století.

Autorka strávila hodně času řešením realit té doby. Hledala v historických pramenech, dělala si to i ty?

Snažil jsem se, bylo to hodně zajímavé. A poučné. A měl jsem štěstí – narazil jsem na publikaci o každodenním životě v Anglii 18. století, podle všeho právě tu, ze které čerpala i autorka. Místa zmiňovaná ve hře jsem si našel na mapě, už jen kvůli lokalizaci dialektu. O období novověku v českých zemích jsem se asi nejvíc dozvěděl z knih historika Jaroslava Čechury, ale i z dobových archiválií, které se týkají obecného fungování soudů, včetně práva útrpného. Tam jsem také našel, že porota matron existovala i u nás.

Jde o žijící autorku, konzultoval jsi s ní nějaká slova a jejich významy?

Naštěstí jsem to nepotřeboval. A stejně to ze zásady nedělám. Nejsem bilingvní, v anglickém jazykovém prostředí jsem nevyrostal, riskoval bych zpochybnění své důvěryhodnosti coby překladatele otázkou na zjevnou samozřejmost. Všechno se snažím řešit sám, občas s pomocí anglických přátel.

Jak jsi řešil komunikaci mezi postavami, které si tykají, které vykají, angličtina to nerozlišuje.

Vycházel jsem z indicií, které naznačují jejich vzájemné vztahy. Jejich mluvený projev je samozřejmě vázaný na situace. Míru hovorovosti, případně spisovnosti jsem dodržoval jen tam, kde si to vyžádal situační kontext, dogma to rozhodně není. V expresivním, spontánním projevu se jazykové styly stejně jako v běžné mluvě mísí, což rozhodně není na škodu. Je mi jasné, a při překládání *Nebes* jsem si to uvědomoval tím spíš, že způsob, jakým spolu postavy v české verzi mluví, je výsledkem subjektivního uvažování, subjektivního čtení, proto se snažím tyhle věci promýšlet opravdu důkladně, abych je dokázal obhájit.

V textu jsou neobvyklá slova, příběh se odehrává v jihovýchodní části Anglie – Suffolku, Norwichi –, má tahle část Británie nějaký specifický dialekt?

S hrabstvím Suffolk je spojen východoanglický dialekt. Viděl jsem inscenaci *Nebes* v londýnském Národním divadle. Diváci byli nadšení, ale většine nářečních výrazů nerozuměli. Smysl odhadovali z kontextu a hereckého projevu. Já měl naštěstí možnost přečíst si hru už pár týdnů předtím. Ale věřím, že bych to byl i bez přípravy zvládl jako ostatní. Inscenátoři by v podobných situacích určitě neměli divákům nadbíhat. Co se dialektu týče, na první pohled se vždycky zdá, že je to problém. Vzpomínám si, že před prvním uvedením *Nebes* u nás zazněl ne úplně šťastný návrh obsadit do role Kitty, která pochází ze Skotska, slovenskou herečku... Ano, Kitty je Skotka, ovšem její původ je signalizován pouze přízvukem. Co s tím?

Ano, takže co s tím?

V překládání se řídíme zásadou, že dialekt originálu se českým nářečím nenahrazuje. Jediným řešením je regionální bezpříznakovost a odlišení mluveného projevu postav jiným způsobem, například nějakou formou hovorového jazyka. Není pochyb o tom, že jakýkoli dialekt, natož slovenština, by diváky vytrhl z bezprostředního prožívání inscenace. I kvůli objasnění takových problémů je lepší sejít se s nejužším inscenačním týmem ještě před začátkem zkoušení.

Tým režisér, překladatel, dramaturg by měl být samozřejmostí u každé inscenace. Někteří překladatelé ale nedovolí změnit jediné slovo.

Vážně? To je nesmysl, tedy podle mě. A co když je navrhovaná změna lepší? Při přípravě inscenace se má mluvit o všem, a především o slovech a jejich významech. Překlad podle mě tvoří třetinu úspěchu, ale někdy i neúspěchu, pokud inscenátoři, ať už z jakéhokoli důvodu, neodhalí jeho, jak to říct... impotenci. Na druhé straně je třeba říct, že překladatel by měl „chránit“ autora a ručit za adekvátní překlad. A ještě něco: tvůrčí přístup je žádoucí, svévole nikdy. Což platí v širším smyslu i pro inscenátory, ne?

Jak jsi přišel na slovo šancajk?

Znám ho snad odjakživa, není sice kdovíjak frekventované, ale zrovna tady zazní na místě, kde si žádné jiné neumím představit. Samo se mi tam vnutilo. Šancajk je něco jako špindíra, flundra, prostě moc pěkné slovo!

Jako cicinka?

Ano, cicinka je taky pěkné, ovšem rozkošně něžné slovo.

A hodně vypovídá o postavě Coombse a jeho vztahu k Lizzy.

Ano, to především.

Ale všechno ostatní, co se týká ženského těla, o čem ženy mluví mezi sebou, je otevřeně hrubé. Patřila vulgarita k takto postaveným ženám v tehdejší společnosti?

Vulgarita... Narážíš na výraz „kunda“, že? Tohle slovo bylo a pořád je synonymem pro ženský genitál, a ne jenom nadávka. V tomto smyslu ji ženy ve hře také používají. Že by to mohla být nadávka, pravděpodobně ani nevědí. V používání vulgárních výrazů se nejspíš odráží snaha autorky smazat rozdíl mezi muži a ženami i na úrovni jazykového projevu. Podobně jako v jiných jejích hrách je očividná její „obrana“ žen ve světě, jemuž vládnou muži. Jako by ženy měly mít možnost samy svobodně a otevřeně projevovat svou sexualitu, připravit o tohle tradiční „právo“ muže, kteří určitě všechna vulgární synonyma k pohlavním orgánům – i k těm svým – vymysleli.

Takhle feministicky se Lucy Kirkwoodová vymezuje ve všech svých hrách?

Lucy Kirkwoodová se sama označuje za feministickou autorku, jenže své postoje dává najevo spíš subtilně a chytře, důrazně, ale ne agresivně. Její hry jsou tak skvěle dramaticky vystavěné, že z nich tohle téma netrčí a nestrhává na sebe pozornost. Rozhodně ne v prvním plánu. Ale zpátky k *Nebesům*... Ženy by se měly vymanit ze stereotypu svého postavení, které se v té době odvozovalo ze vztahu k muži a z počtu dětí... (slušná ženská má mít manžela, děti, dít do roztrhání těla v domácnosti a držet hubu, vulgárně řečeno). Mimochodem, zřejmě právě proto

je tu ta svým způsobem druhá expozice, během níž se nám matrony představují. Mně výraz „kunda“ v širším kontextu hry připadá normální, dokonce v něm necítím ani skrytou provokativnost. Postavám navíc dodává větší autenticitu.

Ale objevují se tam i slova zcela současná, například aeroplán...

Zřejmě se jedná o jakýsi svorník mezi minulostí a přítomností, který upozorňuje diváky, že témata hry neztratila nic ze své relevance ani v 21. století. Ostatně, pokud si vzpomínám, v nějakém interview řekla autorka v podstatě totéž. Je možné, že tuhle spojitost a tenhle záměr si obecně hned neuvědomí, ale je to tak.

Lucy Kirkwoodová v jednom podcastu naznačuje, jaký význam nesou nebesa v její hře. Ženské práce, ta dennodenní dřina držela neustále ženy a jejich pohled při zemi, málokdy měly důvod, aniž by si to uvědomovaly, zvednout hlavu a podívat se nahoru, na „nebeskou bář“. Nebesa tak spíš než v náboženském smyslu, že tam nahoře sídlí Bůh (mnohé s ním ve svém životě vůbec nepočítaly), dodávají jejich životu nějakou vertikálu, pohled od pomíjivosti směrem k nekonečnosti, věčnosti. Jak tomu rozumíš ty?

Kromě toho, co jsi teď výstižně pojmenovala ty, není vyloučeno, že vyhlížejí tu kometu, o níž se tradovalo, že vyvolává velké změny, a ony doufají, že jim změní život k lepšímu. Ano, pomíjivost a nekonečnost, propojení viditelného s neviditelným, nebesa jako součást všehomíra, nebesa ze svými mýty, které jim možná pomáhají, co já vím, zodpovědět otázky, které se při pohledu na to, co se odehrává na obloze, mohou honit hlavou těm, co k ní zvedají zrak...

Zaujala tě v poslední době nějaká britská hra?

Kulturní, tedy i divadelní život v Británii sleduji dlouhodobě a jsem z něj v posledních letech dost rozpačitý. Možná jsem příliš skeptický, nebo je můj pohled příliš úzký, ale už dlouho jsem nezaznamenal žádnou opravdu výjimečnou původní hru. Toma Stopparda a Lucy Kirkwoodovou ponechávám stranou, těch se to opravdu netýká. Totiž, aspoň mně to tak připadá, nevyukuju, že někdo jiný to může vidět

úplně opačně. Můj pohled je určitě ovlivněný uvažováním, zda nejsou témata nových her příliš zaměřená na britskou realitu, nebo jestli mají obecnější přesah a tím pádem i potenciál k uvedení u nás. Nových her vzniká dost, často s pomocí tvůrčích grantů, výjimečných je ale málo. Zkrátka, divadla většinou uvádějí muzikály, osvědčenou klasiku, případně, hlavně ta londýnská, příběhy, které zavánějí levicovým progresivismem.

Nejsi příliš zaměřený na Londýn? Situace v regionech se může lišit.

To je pravda, přiznávám, že netuším, zda nějaké zajímavé hry nevznikají mimo metropoli. Cesta od napsání divadelní hry k jejímu uvedení je ovšem neuvěřitelně složitá. A nákladná. Prorazit je hodně těžké. Nicméně v „oblastních“ divadlech je to často podobný žánrový a repertoárový pel-mel jako v Londýně.

Jak si vysvětluješ, že už nepíšeš dramatici, jejichž práce snese přísnější měřítko?

Vážně nevím. Mám jen dojem, že většina těch, co psát uměla a pravidelně psala, pomalu odchází, nebo se jim třeba nechce psát o tématech, která jsou v kurzu – říkám si, jestli zrovna tohle není důvod, proč pro divadlo přestal psát Martin McDonagh. Nebo se obracejí do minulosti, vytvářejí nové verze klasických dramat, jak to dělá např. Robert Icke. Měl jsem v ruce texty, jejichž autoři se ústy svých postav otevřeně hlásili k levici. Tenhle druh prvoplánové politické angažovanosti podle mě divadlo ničí. Všude. Názor je to nejspíš poněkud staromilský, v Londýně si určitě myslí pravý opak. Ovšem když k tomu přičteš diktát, že postavy jiné pleti smějí hrát jen herci toho kterého etnika, můžeš si nechápavým údivem ukroutit hlavu.

Co říkáš dnešní úrovni překladů dramatických textů z angličtiny?

Abych se mohl vyjádřit kvalifikovaněji, musel bych sledovat české inscenace anglických her soustavněji. Jedno mi ale připadá očividné, a to platí i pro překlady beletrie, z textu se pozná, jak jsou překladatelé sečtělí, vzdělaní, prostě kulturní. Což souvisí s dlouhodobě pěstovaným vztahem k jazyku a šíří různých jazykových rejstříků, které je potřeba nejen znát, ale hlavně umět používat. V tomto smyslu mám dojem, že je tu skupina překladatelů, kteří se dlouhodobě snaží udržovat úroveň jazykové kultury, a zároveň masa průměrných, co hřeší na to – a navíc stále častěji s pomocí umělé inteligence –, že druhá strana buď aušus nepozná, nebo že nestojí o špičkovou kvalitu. Jazyková kultura všeobecně a prokazatelně upadá, buďme vděční za každou divadelní scénu, kde chovájí úctu ke slovu.

Foto Christian Sinibaldi;
zdroj *The Guardian*

LUCY KIRKWOODOVÁ

NEJZNÁMĚJŠÍ HRY

UZNÁVANÁ BRITSKÁ DRAMATIČKA A SCENÁRISTKA SE NARODILA V LEYTONSTONE V R. 1983 NEBO 1984 (ZDROJE SE ROZCHÁZEJÍ) A VYROSTLA VE VÝCHODNÍM LONDÝNĚ. VYSTUDOVALA ANGLICKOU LITERATURU NA UNIVERZITĚ V EDINBURGHU A JIŽ BĚHEM STUDII ZAČALA PSÁT A ANGAŽOVAT SE V UNIVERZITNÍ DIVADELNÍ SPOLEČNOSTI.

Začínala jako rezidentní autorka v Clean Break Theatre Company, jejímž programem je prostřednictvím divadla pracovat s traumaty žen, které prošly těžkými životními okolnostmi i vězením. S tímto souborem spolupracuje Kirkwoodová kontinuálně.

Napsala nespočet her a adaptací pro divadlo, ale pracuje i pro televizi a film.

Ve svých hrách zobrazuje silné, ale nejednoznačné/rozporuplné ženské postavy a hledá neobvyklá, originální, mnohvrstevnatá témata postihující naši složitou realitu, kterou nevidí černobíle. Je v dobrém slova smyslu angažovaná a nechybí jí smysl pro humor, často nekorektní.

Za své hry byla mnohokrát oceněna.

- **POCÍTIT PRÁZDNOTU**
(*It Feels Empty*, 2009, premiéra v Arcola Theatre)
- **POZOR, CITLIVÝ OBSAH!**
(*NSFW – Not Safe for Work!*, 2012 pro divadlo Royal Court Theatre, český překlad Pavel Dominik)
- **CHIMERICA**
(2013, uvedena v Almeida Theatre a posléze přenesena na West End do Harold Pinter Theatre)
- **DĚTI**
(*The Children*, 2016, Royal Court Theatre, o rok později uvedena na Broadwayi)
- **MOSKYTI**
(*Mosquitoes*, 2017, National Theatre, český překlad Pavel Dominik; v r. 2019 uvedlo Městské divadlo Zlín, v r. 2021 pod názvem *Komáři* uvedla ostravská Komorní scéna Aréna)
- **NEBESA**
(*The Welkin*, 2020 National Theatre, český překlad Pavel Dominik, česká premiéra v r. 2021 v Mahenově divadle, Brno)
- **LIDSKÉ TĚLO**
(*The Human Body*, 2024, Donmar Warehouse)

TVŮRCI

MARIÁN AMSLER

Vystudoval divadelní dramaturgii a následně doktorandské studium v oboru divadelní režie na VŠMU v Bratislavě. Je spoluzakladatelem a režisérem Divadla Letí v Praze, působil jako umělecký šéf HaDivadla v Brně (2010–2014) a Divadla Astorka v Bratislavě (2015–2018). Jako host režíroval v mnoha slovenských a českých divadlech (Slovenské národní divadlo, Divadlo Aréna, Divadlo Astorka, Divadlo Andreje Bagara v Nitře, Slovenské komorní divadlo v Martině, Národní divadlo Brno, Dejvické divadlo, Divadlo Na zábradlí, Divadlo J. K. Tyla, Divadlo Petra Bezruče, Klicperovo divadlo a další). Za své inscenace Čechovových her *Platonov* a *Ivanov* získal dvakrát ocenění DOSKY v kategorii Objev sezony. Inscenace *Platonov* získala další ceny na studentských festivalech včetně mezinárodních. V kategorii Nejlepší režie získal DOSKY za inscenaci *Pohania* (Slovenské národní divadlo, 2012). Inscenace *Fanny a Alexandr* v jeho režii získala DOSKY za Nejlepší inscenaci sezony (Slovenské národní divadlo, 2016). V současnosti působí jako docent a pedagog režie na Katedře činoherního divadla na DAMU a od září 2025 je novým uměleckým šéfem Městských divadel pražských.

PAVEL DOMINIK

Absolvent oboru angličtina – ruština na FF UK. Po krátké epizodě učitele angličtiny pracoval delší čas jako tlumočnická a překladatel. V těchto profesích působil až do začátku 90. let. Od té doby se věnuje především uměleckému překladu prózy, dramatu i audiovizuálních děl. Zásadním způsobem přiblížil českým čtenářům románovou tvorbu Salmana Rushdieho (*Hanba*; *Děti půlnoci*, *Čarodějka z Florencie*, *Maurův poslední vzdech* atd.) a soustavně se zabývá dílem Vladimira Nabokova (*Promluva*,

paměti, *Lolita*, *Dar*, *Ada aneb Žár*, *Lužinova obrana*, *Smích ve tmě* aj.). Překládal však i jiné autory (např. Graham Greene, Philip Roth, Tom Wolfe, Henry Miller, John Banville). Několik let pracoval i pro dabing ČT, významně se podílel např. na české verzi Formanova *Přeletu nad kukaččím hnízdem* (Cena FITESu a nadace Patriae). Už dlouho se zaměřuje také na překlady dramatických děl (od psychologických her přes experimentální texty až po muzikály), mezi nejúspěšnější patří *Donaha!*, *Je úchvatná!*, *Holky z kalendáře*, *39 stupňů*, *Pan Halpern a pan Johnson*, *Deštivé dny*, *Shakespeare v Hollywoodu*, *Ledňáček*, *Judy*, monodramata *Můj báječný rozvod* a *Shirley Valentine*. Je nositelem mnoha významných ocenění, z nichž nejvýznamnější je Státní cena za překladatelské dílo (2016).

KATARZIA

Výrazná osobnost česko-slovenské hudební scény, textařka, písničkářka a hudební producentka. Vyrostla v divadle, vystudovala filmovou scenáristiku a nejvíc ji baví literatura, čtení a živé jazzové koncerty. Od roku 2018 složila hudbu k několika divadelním inscenacím, např. *Koncert na želanie* pro Slovenské národní divadlo v režii Kamily Polívkové. Jedna z písní z inscenace *Dotyk* se objevuje i na studiovém, spíše klasicky písničkářském albu *Šťastné dié'ta* (2023). Koncem roku 2024 vydala ve spolupráci s pražským divadlem Cirk La Putyka své sedmé album *Rest In Euphoria*. Hudbu složila pro stejnojmenné představení v režii Rosti Nováka ml. Po vydání alba *n5* (2021), které vzniklo ve spolupráci s producentem a skladatelem Oliverem Torrem, se Katarzia podílela mimo jiné na tvorbě hudby k televiznímu seriálu *Pozadí událostí* v režii Jana Hřebejky a k celovečernímu dokumentu *Moje nová tvář* režisérky Jarmily Štukové. Dále spolupracovala na úspěšném projektu *HORÁČEK GEN XYZ* pro Cirk La Putyka, kde spolu s dalšími producenty a hudebníky přepracovávali texty a skladby Michala Horáčka. Pro pražské divadlo Vila Štvanice napsala hudbu k inscenaci *Autor* v režii Mariána Amslera a k seriálu České televize *Děcko* složila titulní píseň *Dala jsem ti život*. Od počátku své hudební tvorby se ve veřejném prostoru angažuje v oblasti ženských práv a feministického aktivismu. Od roku 2014 žije v Praze.

Vystudovala grafiku a výtvarnou výchovu na Pedagogické fakultě Masarykovy univerzity v Brně. V letech 2004–2016 působila jako scénografka a výtvarnice kostýmů ve Slováckém divadle v Uherském Hradišti, kde připravovala např. inscenace *Ad.*, *Marvinův pokoj*, *Medeia*, *Mein Faust*, *Měsíc nad řekou*, *Válka s mloky*, *Villon F.*, *Svatba*, *Vojnarka*. V témže divadle byla také autorkou veškeré propagační grafiky. Jako scénografka působí v činoherních a operních domech v České republice a na Slovensku. Pravidelně spolupracuje s režiséry Mariánem Amslerem, Annou Davidovou, Dekkadancers, Michalem Dočekalem, Martinem Františkem, Dodo Gombárem, Janem Antonínem Pitínským, Břetislavem Rychlíkem, Jakubem Šmídem a dalšími. Byla dlouholetou členkou tanečního souboru Hradišť'an, dosud s ním spolupracuje jako výtvarnice (*Klíč od domova*, *Třikrát je člověk*). Podílela se také na koprodukčních projektech Mezinárodního operního festivalu v Litomyšli – *Kytice* (*Kantáta* Bohuslava Martinů), *Písňe tance lásky* (*Catulli carmina* Carla Orffa a *Svatby* Igora Stravinského). Pro Slovácké divadlo vytvořila scénografii k pořadu *Pašie*, podílela se na dokumentech České televize *Mistr*, *Vracaja sa dom od Betléma* a na televizních pořadech *Na forbíně* a *Maněž Bolka Polívky*. Momentálně připravuje expozici do Pattonova muzea v Plzni.

KRISTINA ŽANTOVSKÁ

V MDP je od roku 2019. Vystudovala dramaturgii na pražské DAMU a vyzkoušela postupně všechna média. Na začátku 90. let vydávala časopis životního stylu *UMA* v polovině 90. let při pobytu v USA pomáhala založit České centrum v New Yorku a přispívala rozhovory s významnými osobnostmi do týdeníku *Respekt*. Jako publicistka spolupracovala i nadále s různými periodiky a médii, v současné době především s Českým rozhlasem, kde dlouhodobě pracovala na různých publicisticko-dramaturgických pozicích. Také spolupracovala s několika pražskými divadly – Divadlo pod Palmovkou, Divadlo Na zábradlí, Letní shakespearovské slavnosti; pět sezon byla v angažmá jako dramaturgyně v Divadle na Vinohradech, kde její dramaturgizace politického sitcomu *Jistě, pane ministře* dosáhla 242 repríz. Udělala i zkušenost v developmentu nových formátů v televizi Nova.

HERCI

JESSICA BECHYŇOVÁ

Absolvovala Katedru činoherního divadla na pražské DAMU. Hned po studiu se podílela na tvorbě autorské inscenace *Poslední zrnko písku* divadelního souboru Činohra 16:20. Spolupracuje také se spolkem Na Hraně, podílela se na inscenaci *Inkognito*, nebo s Divadlem Lucie Bílé, kde vystupuje v inscenaci *Cena za něžnost*. V Městských divadlech pražských již jako host účinkovala několikrát, v inscenacích *Lazarus* v režii Mariána Amslera, *Honzlová* v režii Jakuba Nvoty či *Petr Pan* pod režijním vedením Davida Drábka. Kromě divadla se též věnuje dabingové a filmové tvorbě. Objevila se ve filmech, jako je *Abstinent* v režii Davida Vignera, *Smetana* Marka Najbrta nebo *Rok vdovy* Veroniky Liškové a dalších. Spolupracovala i se zahraniční produkcí na filmu *Kosmonaut z Čech* od Johana Rencka. Její televizní tvorba obsahuje seriály *Pozadí událostí* v režii Jana Hřebejka nebo *Specialisté*, *Případy prvního oddělení*, *Kriminálka Anděla* a další.

LUCIE DUCHÁČKOVÁ

Pochází z Vrchlabí. Hudebně-dramatický obor na Pražské konzervatoři absolvovala v roce 2022. Už během studentských let hrála v televizních seriálech, filmech, videoklipech apod. Její zatím nejvýraznější rolí byla Sára v seriálu *Ombudsman*. Po studiu začala hostovat v divadle ABC (*Pupek Paříže*, *Jak se vám líbí*, *Ježek*), v Divadle J. K. Tyla (*Příliš drahý jed*), Divadle pod Palmovkou (*Bezruký Frantík*, *294 statečných*) a Divadle v Celetné (*SEN s. r. o.*, *Celou noc venku*). Vedle herectví se v současné době věnuje také vedení divadelního souboru KAMPAK, jehož je součástí a který jako první nezávislý projekt uvedl českou premiéru Pinterovy hry *Celou noc venku* v Divadle v Celetné.

NINA HORÁKOVÁ

Studium činoherního herectví na pražské DAMU dokončila v roce 2012. Již v průběhu studia prokázala svůj výrazný hudební talent v inscenacích Divadla Na Fidlovačce (*My Fair Lady*, *Hvězdy na vrbě*, *Šumař na střeše*, *Babička*) a v Divadle Kalich v muzikálech *Vlasya Pomáda*. V roce 2014 nastoupila do angažmá v Městském divadle Mladá Boleslav, kde ztvárnila mnoho výrazných rolí, například Eržiku v *Baladě pro banditu*, titulní roli v Giraudouxově *Ondině*, Oonu Chaplinovou v inscenaci *Chaplin* aj. Účinkovala také v několika projektech pohybového spolku Veselé skoky. Věnuje se sólovému zpěvu a také dabingu. Za titulní roli v tango operitě *María de Buenos Aires* v režii a choreografii Lenky Vagnerové byla nominována na Cenu Thálie, za titulní roli v inscenaci *Yerma* získala nominaci na Cenu divadelní kritiky.

ZUZANA HYKYŠOVÁ

V Městských divadlech pražských je v angažmá od roku 2014. Vystudovala loutkoherectví na Katedře alternativního divadla DAMU, kde v r. 1992 absolvovala roli Jednookého v inscenaci *Slepci* v režii Jana Borny. Již během studia ji ročníková vedoucí Jana Altmanová přivedla k dabingu, kde působí dodnes (*SIN CITY*, *Deník Bridget Jonesové*, *American Horror Story*, *Tenet*, *V hlavě*, *Deník zasloužilé matky*, *Daria*, *Melrose Place* ad.) Také spolupracuje s Českým rozhlasem a Audiotékou. V letech 2010 až 2020 se spolupodílela na vedení Dětského divadelního studia při Švandově divadle, které založili Karel Kříž, Vlasta Gallerová a Magdalena Pospíšilová. Hrál také v televizní pohádce *Kouzelný bolehoy* a ve filmu *Za vším hledej ženu*.

KAROLÍNA KNĚŽŮ

Vystudovala osmileté gymnázium v Pelhřimově a poté pražskou DAMU v oboru Činoherní herectví pod vedením Juraje Deáka. Její herečtí pedagogové byli Zuzana Slávková, Miroslav Etzler, Miroslav Hanuš, Lenka Šestáková a Regina Rázlová. Během studia se se spolužáky zúčastnila několika festivalů, kde za jejich studentské inscenace (*Tancovaczká*, *Chladné dítě*) získala ocenění (Dream Factory Ostrava – Cena náměstka hejtmána za ženský

herecký výkon, International student theater festival v Bulharsku – Certificate Outstanding Actress). Již za dob studia začala hostovat v Divadle na Vinohradech, kam také po škole nastoupila do angažmá (2024/2025). Hrál zde v několika inscenacích (*Provaz o jednom konci*, *Pygmalión*, *Danny Smiřický*, *Poprask na laguně*, *Terezka*, *Velký Gatsby*). Za roli Terezky ve stejnojmenné hře Lenky Lagronové v režii Radovana Lipuse byla nominována na Cenu divadelní kritiky v oblasti Talent roku 2024. Spolupracuje s divadelní skupinou Činohra 24/7 a Ductus Deferens, které sídlí v Tvůrčím domě Elišky Peškové na pražském Smíchově. Věnuje se také filmovému a rozhlasovému herectví.

RENÁTA MATĚJČKOVÁ

Vystudovala činoherní herectví na pražské DAMU. V Divadle DISK absolvovala v inscenacích *Platonov*, autorské hře Kryštofa Pavelky *Digitální podzemí* a Shakespearově *Bouři*. Spolupracuje s generačním divadelním spolkem Distheatranz, společně s divadlem Pomezí vytvořili autorskou imerzivní inscenaci *Lístky, prosím*. Objevila se v několika krátkometrážních studentských filmech, například *Inhaereo* a *Pytlácká noc*. V Městských divadlech pražských účinkuje v inscenacích *Smrt obchodního cestujícího* a *Vojna a mír* režiséra Michala Dočekala a v inscenacích *Yerma* a *Geniální přítelkyně* v režii Mariána Amslera. Hlavní roli měla v Shakespearově komedii *Jak se vám líbí* a účinkovala také v dramatu *Roberto Zucco* maďarského režiséra Attily Vidnyánszského ml. Nejnovější rolí je postava Julie v hudební revue *Neboj bejby, to je jazz!* v režii Ondřeje Havelky.

GABRIELA MÍČOVÁ

Činoherní herectví vystudovala na DAMU, poté nastoupila do divadla Komédie Dušana D. Pařízka a Davida Jařaba, kde byla v angažmá do roku 2012. Ztvárnila zde desítky rolí, nejocetovanější úlohou byla prostitutka Romi ve hře *Odpad, město, smrt* (režie Dušan D. Pařízek). Za ni získala Cenu Thálie a byla nominována na Cenu Alfréda Radoka. Jan Hřebejk inscenaci převedl do filmové podoby a posléze za roli obdržela i Českého lva a Cenu české filmové kritiky. Hrál v řadě filmů i televizních seriálů. V současnosti hostuje v Činoherním

klubu a Divadle pod Palmovkou. Mezi její poslední divadelní práce patří inscenace *Moskoviáda*, kterou nazkoušela s Dušanem D. Pařízkem v Divadle X10. Dlouhodobě se věnuje prostřednictvím interaktivního představení *Neubližujme si!* prevenci šikany na základních školách. V současné době připravuje pod hlavičkou Spolek 2012 inscenaci *Neubližuj si!*, která se věnuje problematice duševních poruch.

TOMÁŠ MILOSTNÝ

Narodil se v Brně jako Tomáš Sýkora, ale v r. 2015 se rozhodl přijmout jméno svého dědečka Ivana Konstantina Milostného. Vystudoval na JAMU obor Činoherní herectví. Od roku 1999 působil v Divadle Husa na provázku. Mezi jeho nejvýznamnější divadelní role tehdy patřil Smerďakov v *Bratrech Karamazových*, Hugo Pludek v *Zahradní slavnosti*, Kubeš v *Baladě pro banditu*, Rogožin v *Idiotovi*, Švejk a mnoho dalších. Pracoval kontinuálně s mnoha režiséry, výrazné role ztvárnil například u Vladimíra Morávky nebo Jana Antonína Pitínského. Kromě stálého angažmá v Divadle Husa na provázku spolupracoval často i s alternativními divadly (Divadlo Feste, Druhý Pád, Spolek sešlých) a diváci jej znají i z jeviště Národního divadla Brno, Divadla Bolka Polívky, Divadla u stolu nebo HaDivadla. Hostoval v A studiu Rubín v autorské inscenaci Simony Petřů *Náhradní existence* inspirované osudem básníka a překladatele Jana Zábrany. Výraznější role měl ve filmech *Kuličky*, *Muži v říji*, *Sráči*, *Ženy, které nenávidí muže* a v seriálech *Kancelář Bohéma*.

EVELLYN PACOLÁKOVÁ

V Městských divadlech pražských je od roku 2008. Narodila se ve slovenských Košicích. Po studiích na JAMU v Brně nastoupila do angažmá v olomoucké činohře, kde ztvárnila mnoho výrazných rolí jako Mahulenu ve hře *Radúz a Mahulena*, Sylvii ve *Dvou kavalírech z Verony*, Katynku v *Katynce z Heilbronn*, Tat'ánu v *Evženu Oněginovi*, Markétku v obou dílech Goetheho *Fausta*, Barunku a Boženu Němcovou ve hře *Mně zašlá léta vrát' te* či paní Lyonsovou v muzikálu *Pokrevní bratři*. O jejím výrazném hereckém talentu svědčí Ceny za nejlepší výkon sezony 2000/2001 (Larisa

v inscenaci *Bez věna*), sezony 2003/2004 (Beatrice v *Mnoho povyku pro nic*) a především Cena Thálie 2005 pro mladého činoherce do 33 let. V Městských divadlech pražských ztělesnila rozmanité role v mnoha inscenacích.

EVA SALZMANNOVÁ

Po skončení studií herectví na DAMU se v 80. letech stalo jejím prvním působištěm Divadlo Na okraji (A studio Rubín), kde si zahrála několik zásadních rolí. Například Julii v *Romeovi a Julii*, Markétku ve *Faustovi* nebo Varvaru ve *Višňovém sadu* a Marii ve *Vojckovi*. V sezoně 1990/1991 působila v činohře Národního divadla, v sezoně 1991/1992 ve smíchovském Divadle Labyrint, 1992–1994 v Divadle Na zábradlí a hostovala ve Vinohradském divadle. V roce 1994 se vrátila na scénu Národního divadla, kde s mnohými úspěchy hrála až do roku 2018, kdy se rozhodla přijmout nabídku Městských divadel pražských. Je docentkou herectví na DAMU. Často spolupracuje s nezávislou divadelní scénou. Za monodramu *Jasno lepo podstín zhyňa*, uváděné v režii Viktorie Čermákové v pražské MeetFactory, byla nominována na Cenu Thálie 2017. Za herecký výkon v inscenaci *Anděl v Americe* byla v roce 2019 nominována na Cenu Divadelních novin. V Městských divadlech pražských účinkuje například v inscenaci *Hamlet* v režii Michala Dočekala a výrazné role má v inscenacích *Yerma* a *Geniální přítelkyně* v režii Mariána Amslera.

LUCIA SCHUBERT

Vystudovala Vyšší odbornou školu hereckou, obor loutkoherectví. Po škole hostovala ve Švandově divadle ve hře *Sudička Lachesis* (s Ninou Divíškovou) v roli Alter ega Lachesis (režie Jiří Frehár) a v divadle F. X. Šaldy na Malé scéně ve hře *Ženy*, kde ztvárnila více rolí (režie Vojtěch Štěpánek). V Městských divadlech pražských hrála v inscenaci *Revizor* roli Dívky z ledu v režii Davida Drábka.

DIANA TONIKOVÁ

Po maturitě vystudovala činoherní herectví na Divadelní fakultě JAMU v Brně pod vedením Oxany Meleškiny-Smilkové. V letech 2007–2014 byla v angažmá v Západočeském

divadle v Chebu, kde ztvárnila velké množství výrazných rolí (Viola ve *Večeru tříkrálovém*, Irina ve *Třech sestrách*, Elida Wangelová v *Paní z moře*, Beatrice v *Mnoho povyku pro nic* aj.). Poté hostovala v mnoha českých divadlech. V pražském Národním divadle hrála v inscenacích *Jako břitva* a *Experiment myší ráj*, spolupracovala také s MeetFactory (*Proč posedl AMOK pana R.?*, *Počátek veškeré lásky*, *Hoří, Serotonin*), s Divadelním spolkem Kašpar (*Opilí, Rok na vsi*) a Studiem Hrdinů (*Pig Boy 1986–2358*, *As long as we dance*). V Divadle NaHraně zazářila v monodramatu *Vanilková džungle*. Věnuje se také choreografiím a pohybové spolupráci (např. *Kniha nocí* Rokoku).

TOMÁŠ WEISSER

V roce 2021 dokončil studium činoherního herectví na pražské DAMU. Ve školním Divadle DISK absolvoval například v roli Prospera v Shakespearově *Bouři* (režie Viktorie Čermáková), jako Nikolaj Trilecký v Čechovově *Platonovovi* (režie Jakub Korčák) nebo v *Digitálním podzemí* Kryštofa Pavelky v režii Evy Salzmannové, které bylo v sezoně 2021/2022 na repertoáru divadla Komédie. Během studia účinkoval také ve dvou inscenacích generačního divadelního souboru Distheatränz. Spolupracoval i se studenty pražské FAMU či písecké FAMO.

OLESJA USATA

Narodila se ve vesničce Deražňa, většinu života prožila ve městě Vinnycja. V roce 2018 ukončila gymnázium se zaměřením na ukrajinskou historii. V témže roce začala studovat obor divadelní a filmové herectví na Kyjevské národní fakultě Univerzity I. K. Karpenka-Karyje, kde v roce 2022 ukončila bakalářské studium. Po vypuknutí plnohodnotné války na Ukrajině se v březnu 2022 přestěhovala do České republiky a od roku 2023 je studentkou Katedry alternativního a loutkového divadla na DAMU. V roce 2024 úspěšně dokončila magisterské studium psychologie na Ukrajině. Během let 2022 až 2024 se účastnila mnoha programů, i mezinárodních. Mimo jiných účinkovala v dokumentárním představení o koloniální historii ostrova Martinik *Diary of Martinique* s performery ze sedmi zemí a v multijazyčném představení holandského divadla Theater aan de Slinger *All the Isles of Europe*. Účinkovala i v performanci na pražské AVU *Ešte, že nie je vojna*, v představení *Lysistrata 2.0*, které bylo součástí projektu *Antická Šťvanice*. Podílela se i na setkání podporující česko-ukrajinský dialog v pražském metru *Language barrier equal*, později přeneseném do divadla Komédie.

OBČERSTVĚTE SE

Zveme vás do našich divadelních kavárén, kde je připraven bohatý výběr občerstvení, které vám zpříjemní divadelní chvíle.

Pokud nechcete přestávku zbytečně trávit ve frontě, můžete využít možnosti zakoupit si občerstvení na přestávku předem. O pauze na vás bude vybrané občerstvení čekat přímo na stolku.

PRVNÍ ŘADA

Vstupte do Klubu První řada a staňte se členy široké divadelní rodiny. Získejte možnost účastnit se exkluzivních pořadů Místa Důvěrných Potkání, každý měsíc navštívit jedno vybrané představení za 150 Kč nebo nakupovat lístky se slevou.

Více informací najdete na našem webu: <https://www.mestskadivadlaprazska.cz/vstupenky/klub-prvni-rada/>

KRONIKA MDP

Zjistěte o našich divadlech ještě víc v cyklu pravidelných pořadů věnovaných historii MDP, který se stále rozrůstá o nová témata.

Kronika Městských divadel pražských je cyklus pravidelných setkání s bohatou historií Městských divadel pražských. Je určený všem, kteří se zajímají o dějiny českého divadla a osobnosti s ním spojené.

Aktuální program Kroniky MDP najdete na našem webu: <https://www.mestskadivadlaprazska.cz/vzdelavani/kronika/>

UDĚLEJTE SI RADOST

Máte rádi naše divadla a rádi byste si od nás odnesli víc než jen nezapomenutelný zážitek? Pak pro vás máme dobrou zprávu. Připravili jsme totiž novou kolekci dárkových předmětů. Můžete si koupit designový porcelán z dílny předního českého designéra Jiřího Pelcla nebo recyklovaný zápisník od Papelete, a to není všechno.

Kompletní nabídka na našem e-shopu: <https://www.mestskadivadlaprazska.cz/e-shop/>

LUCY KIRKWOODOVÁ
NEBESA

PREMIÉRA 20. 9. 2025 V DIVADLE ABC

Druhá premiéra sezony 2025/26.

Program k inscenaci vydávají Městská divadla pražská.

Ředitel Daniel Příbyl.

Umělecký šéf Marián Amsler.

Zřizovatelem je Magistrát hlavního města Prahy.

Program připravila Kristina Žantovská.

Grafická úprava Jan Pekárek.

Český překlad hry vznikl na objednávku Národního divadla Brno.

Autorská práva v České republice zastupuje Aura-Pont, s. r. o.,

Veslařský ostrov 62, 147 00 Praha 4.

ŘEKLA BYCH. ŽE ASI NĚJAK TEĎ.

ABC MĚSTSKÁ
DIVADLA
PRAŽSKÁ

PRAHA
PRAGUE
PRAG
PRAG

bnt
attorneys
in CEE